

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 10. oktobrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTA PROJEKTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVU par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru vidū un saistītiem pasākumiem

– Padomes paskaidrojuma raksta projekts

I. IEVADS

1. 2012. gada 14. novembrī Eiropas Komisija minēto priekšlikumu iesniedza Eiropas Parlamentam un Padomei.
2. Priekšlikuma mērķis bija risināt nopietno problēmu, kas saistīta ar sieviešu nepietiekamo pārstāvību biržā kotēto uzņēmumu valdēs.
3. Eiropas Parlaments 7. sasaukuma laikā iecēla Juridisko komiteju (*JURI*) un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteju (*FEMM*) par komitejām, kas ir kopīgi atbildīgas par tiesību akta priekšlikumu. *JURI* komiteja iecēla *Evelyn Regner* kundzi (*SD, AT*) un *FEMM* komiteja iecēla *Rodi Kratsa-Tsagaropoulou* kundzi (*PPE, EL*) par līdzreferentēm un 2013. gada 14. oktobrī balsoja par ziņojumu. 2013. gada 20. novembrī Eiropas Parlaments pieņēma savu nostāju pirmajā lasījumā, kurā bija 66 grozījumi ¹.
4. Eiropas Parlamenta 9. sasaukuma laikā *JURI* un *FEMM* komiteja attiecīgi iecēla *Lara Wolters* kundzi (*SD, NL*) un *Evelyn Regner* kundzi (*SD, AT*) par līdzreferentēm un pēc tam, kad Padome bija panākusi vispārēju pieeju priekšlikumam, 2022. gada 16. martā kopīgi nolēma sākt iestāžu sarunas, pamatojoties uz Parlamenta nostāju pirmajā lasījumā.
5. Padomē priekšlikumu pirmo reizi izskatīja Sociālu jautājumu darba grupa 2013. gada 1. februārī. Darba grupa šajā un turpmākajās sanāksmēs (2013. gada 18. februārī un 2013. gada 25. martā) izskatīja arī ietekmes novērtējumu.
6. Progresā ziņojumi *EPSCO* padomei tika iesniegti 2013. gada 20. jūnijā, 2013. gada 9. decembrī, 2014. gada 19. jūnijā, 2014. gada 11. decembrī un 2015. gada 18. jūnijā. *EPSCO* padome 2015. gada 7. decembrī izskatīja prezidentvalsts iesniegto kompromisa tekstu, bet nespēja panākt kvalificētu balsu vairākumu. Papildu progresā ziņojumu *EPSCO* padomei iesniedza 2017. gada 15. jūnijā. Pēc turpmāka darba dažādos līmeņos Padome 2022. gada 14. martā panāca vispārēju pieeju ².

¹ Dok. P7_TA(2013)0488.

² Dok. 6468/22 + ADD 1.

7. Laikposmā no 2022. gada marta līdz jūnijam notika sarunas starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju kā veicinātāju, lai panāktu vienošanos par priekšlikumu. 2022. gada 7. jūnijā sarunu vedēji provizoriski vienojās par kompromisa tekstu, kuru pēc tam 2022. gada 15. jūnijā analizēja un apstiprināja Pastāvīgo pārstāvju komiteja³.
8. Savā darbā Padome arī ņēma vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2013. gada 13. februāra atzinumu un Reģionu komitejas 2013. gada 30. maija atzinumu.
9. Ņemot vērā starp abiem likumdevējiem panākto provizorisko vienošanos un pēc juristu lingvistu veiktas pārskatīšanas ir paredzēts, ka Padome 2022. gada oktobrī pieņems nostāju par priekšlikumu pirmajā lasījumā.

II. MĒRKIS

10. Komisijas priekšlikumā ir noteikts 40 % kvantitatīvs mērķis attiecībā uz nepietiekami pārstāvētā dzimuma īpatsvaru biržā kotēto uzņēmumu valdēs un pienākums uzņēmumiem strādāt pie šā mērķa sasniegšanas, cita starpā ieviešot procedūras noteikumus par valdes locekļu bez izpildpilnvarām atlasī un iecelšanu amatā.

III. PIRMAJĀ LASĪJUMĀ PIENEMTĀS PADOMES NOSTĀJAS ANALĪZE

A. Vispārīga informācija

11. Balstoties uz Komisijas priekšlikumu, Parlaments un Padome ir risinājuši sarunas, lai panāktu vienošanos posmā, kad tiek apstiprināta Padomes nostāja pirmajā lasījumā (agrīna otrā lasījuma vienošanās). Padomes nostājas projekta teksts pilnībā atbilst kompromisam, par kuru vienojušies likumdevēji.

³ Dok. 9880/22 + ADD 1.

12. Parlamenta nostāja pirmajā lasījumā lielā mērā apstiprināja pieeju, ko Komisija ieņēma savā priekšlikumā, kurā bija noteikti minimālie standarti taisnīgām un pārredzamām atlases procedūrām nolūkā uzlabot dzimumu līdzsvaru uzņēmumu valdēs, bet netika noteiktas saistošas kvotas. Padomes vispārējā pieeja, par kuru vienojās vairāk nekā deviņus gadus pēc Parlamenta nostājas pirmajā lasījumā, arī apstiprināja šo pieeju, vienlaikus arī uzsverot, ka ir jāatzīst dažādie līdzekļi, ar kuriem dalībvalstis varētu sasniegt direktīvas mērķus saskaņā ar subsidiaritātes principu.
13. Kompromisu, kas ir atspoguļots Padomes pirmā lasījuma nostājā, veido šādi galvenie elementi:

B. Struktūra un darbības joma

a) Teksta reorganizācija

14. Padome pārorganizēja teksta struktūru, lai nodrošinātu lielāku skaidrību un uzsvērtu atšķirību starp mērķiem, uz kuriem jātiecas biržā kotētiem uzņēmumiem, un līdzekļiem to sasniegšanai (sk. 5. un 6. pantu) un lai precizētu pārējos noteikumus, tostarp tos, kas attiecas uz individuāliem mērķiem, ziņošanu un līdztiesības veicināšanas struktūrām (sk. 5., 7. un 10. pantu). Šī pārstrukturēšana arī ļāva precizēt apturēšanas klauzulas darbību (sk. turpmāk). Lai precizētu, ka apturēšana notiek direktīvas īstenošanas laikā, abu likumdevēju sarunās attiecīgais pants tika pārcelts uz teksta pēdējo daļu (sk. 12. pantu). Pārējā saskaņotā teksta struktūra atbilst loģikai, ko Padome ieviesusi savā vispārējā pieejā.

b. Virsraksts

15. Sākotnējā priekšlikuma nosaukums attiecās tikai uz direktoriem bez izpildpilnvarām, lai gan faktiski priekšlikumā bija ietverti noteikumi, kas piemērojami arī izpilddirektoriem. Skaidrības nolūkos Padome grozīja nosaukumu, lai paskaidrotu, ka direktīva attiecas uz *visiem* direktoriem, t. i., *gan* direktoriem ar izpildpilnvarām, gan direktoriem bez izpildpilnvarām. Tas pats precizējums attiecīgos gadījumos tika izdarīts arī visā tekstā. Par šo pieeju abi likumdevēji vienojās sarunu laikā, un tā ir saglabāta kompromisa tekstā.

c. Definīcijas (3. pants)

16. Kompromisa tekstā galvenās definīcijas ir saskaņotas ar Padomes vispārējo pieeju. Jo īpaši "biržā kotēto uzņēmumu" definīcija attiecas uz uzņēmumu, kura juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī un kura *akcijas* ir atļauts tirgot regulētā tirgū.

d. Mērķi (5. pants)

17. Eiropas Komisijas priekšlikumā jau bija iekļauti divi alternatīvi mērķi: 40 % no direktoriem bez izpildpilnvarām paredzētajiem amatiem vai 33 % no visiem direktoriem paredzētajiem amatiem, lai gan pēdējā iespēja tika mazāk izcelta. Padome pārformulēja abus mērķus, abus vienlīdz skaidri izsakot, lai precizētu darbības jomu un paredzētās alternatīvas. Eiropas Parlaments nesaskatīja vajadzību pēc šādām izmaiņām un pauda bažas, ka varētu šķist – tās samazina mērķu vērienīgumu. Kompromisa labad 5. pants tika nedaudz pārformulēts, lai tajā vairs nebūtu lietota frāze "tiecas sasniegt", bet tā vietā būtu norādīts dalībvalstu pienākums nodrošināt, ka uz biržā kotētiem uzņēmumiem "attiecas" viens no abiem mērķiem. Tomēr paši mērķi ir atstāti nemainīti.

e) Publiski/privāti uzņēmumi un uzņēmumi, kuros nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvji pārstāv mazāk nekā 10 % darbinieku

18. Padome vēlējās svītrot noteikumu, kas paredz atšķirību starp publiskiem un privātiem uzņēmumiem, proti, ka uz publiskiem uzņēmumiem attiecas agrāks termiņš. Savukārt Parlaments vēlējās svītrot noteikumu, kas ļauj dalībvalstīm no būtiskiem noteikumiem atbrīvot uzņēmumus, kuros nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvji pārstāv mazāk nekā 10 % darbinieku. Kompromisa labad abi noteikumi tika svītroti.

C) Atlases procedūras

a) Pozitīva rīcība (6. pants)

19. Parlamenta nostājā bija ietverti vairāki noteikumi, kas piemērojami priekšatlases posmam. Kompromisa labad likumdevēji vienojās par formulējumu, kurā skaidri norādīts, ka pozitīva rīcība attiecas uz visu atlases procesu. Saskaņā ar šo pieeju un ņemot vērā iedibināto judikatūru šajā jautājumā, kompromisa tekstā ir precizēts, ka dzimumu līdztiesības uzlabošanas mērķim būtu jāreglamentē viss process, tostarp priekšatlase, un ka prioritāte būtu jāpiešķir nepietiekami pārstāvētajam dzimumam ar noteikumu, ka kandidātam ir tāda pati kvalifikācija kā otra dzimuma kandidātam, bet ne automātiski vai bez nosacījumiem.

b. Informācijas prasības (6. panta 3. punkts)

20. Ar Parlamenta nostāju tika paplašināts tās informācijas saraksts, kas uzņēmumiem būtu jāsniedz neizraudzītajiem kandidātiem. Tomēr kā daļa no vispārējā kompromisa attiecīgie noteikumi tika saglabāti tādā veidā, kas bija tuvs Komisijas sākotnēji ierosinātajam.

D. Apturēšanas klauzula (12. pants)

21. Savā vispārējā pieejā, ievērojot subsidiaritātes principu, Padome turpināja pilnveidot un uzlabot Komisijas priekšlikumā ietvertu apturēšanas klauzulu, lai nodrošinātu būtisku elastību dalībvalstīm, kuras jau ir veikušas vienlīdz efektīvus pasākumus, lai uzlabotu dzimumu līdzsvaru uzņēmumu valdēs, un tādēļ tām būtu jāļauj apturēt direktīvā izklāstītās procedūras prasības. Tomēr Parlaments uzskatīja, ka Padomes tekstā ietvertā apturēšanas klauzula, iespējams, ir pārāk nenoteikta un dažviet arī neskaidra, tādējādi radot iespaidu par nepilnībām. Kompromisa labad abi likumdevēji vienojās precizēt, ka apturēšanas klauzula būs pieejama tikai tām dalībvalstīm, kuras ir pieņēmušas valsts pasākumus, kas uzskatāmi ir "vienlīdz efektīvi", proti, ka būtu jāpieprasa vai nu saistoši kvantitatīvi pasākumi valsts tiesību aktos, vai arī faktiskie rezultāti konkrētas procentuālās daļas izteiksmē. Turklāt saskaņā ar kompromisa tekstu, lai dalībvalsts varētu izmantot apturēšanas klauzulu, nosacījumiem ir jābūt izpildītiem līdz direktīvas spēkā stāšanās dienai.
22. Turklāt panāktais kompromiss ietver *slēgtu to nosacījumu sarakstu*, kuri dalībvalstīm jāizpilda, lai varētu pretendēt uz apturēšanu, un skaidrāku to pamatelementu aprakstu, kuriem vajadzētu būt iekļautiem valsts tiesību aktos. Tajā arī nav ņemts vērā Komisijas priekšlikumā ietvertais papildu risinājums, kas būtu ļāvis apturēšanu, pamatojoties uz virzību uz progresu (nevis uz konkrētu jau sasniegto procentuālo daļu). Turklāt pantā par pārskatīšanu tika iekļauts noteikums, saskaņā ar kuru Komisijai savā 2030. gada ziņojumā ir jāapsver iespējamā vajadzība pārskatīt apturēšanas klauzulas nosacījumus. Turklāt dalībvalstīm, kas izmanto apturēšanas klauzulu, būs arī jāziņo ne tikai par to, vai un kā tās ir izpildījušas piemērojamos nosacījumus, bet arī par to, vai tās gūst turpmākus panākumus virzībā uz līdzsvarotāku abu dzimumu pārstāvību, kas atbilst to plašākajam pienākumam ziņot par progresu kopumā. Kompromisā ir arī paredzēts, ka dalībvalstis piemēro direktīvu un Komisija ziņo par šo piemērošanu.

E. Datumi un termiņi (5. pants)

23. Ņemot vērā gadu skaitu, kas pagājis kopš priekšlikuma sākotnējās izstrādes, Padome savā vispārējā pieejā atjaunināja datumus un termiņus. Tomēr Parlamentam, kas savu atzinumu pieņēma jau 2013. gadā, nebija iespējas veikt šādu atjaunināšanu. Abu likumdevēju sarunās galvenā uzmanība tika pievērsta transponēšanas termiņam un termiņam, kas noteikts attiecībā uz direktīvas mērķiem, un Parlaments aicināja noteikt stingrāku grafiku. Kompromiss, par kuru panākta vienošanās, atgriežas pie standarta transponēšanas perioda, kas ir divi gadi, un tajā ir noteikts, ka kvantitatīvo mērķu sasniegšanas termiņš ir 2026. gada 30. jūnijs, kas ir pusceļš starp abu likumdevēju attiecīgajām pilnvarām.

F. Sodi (8. pants)

24. Bija ievērojama atšķirība starp Padomes vispārējā pieejā iekļauto nostāju, kurā saglabāts īss un vispārīgs formulējums, kas attiecas uz "izpildes pasākumiem", un Parlamenta nostāju, kas bija detalizētāka un kas būtu likusi dalībvalstīm ieviest īpašus sodus, piemēram, naudas sodus, iecelšanas anulēšanu un izslēgšanu no publiskā iepirkuma konkursiem un no piekļuves Eiropas fondiem. Kompromisa tekstā, par kuru tika panākta vienošanās, ir lietots termins "sodi", un tajā ir pārņemta Komisijas sākotnējā ideja naudas sodus un iecelšanas anulēšanu minēt tikai piemēra pēc. Ir iekļauts arī vispārējs noteikums par publisko iepirkumu, kas uzliek dalībvalstīm par pienākumu nodrošināt, ka, izpildot publiskus līgumus un koncesijas, biržā kotētie uzņēmumi ievēro piemērojamus pienākumus attiecībā uz sociālajām un darba tiesībām saskaņā ar šajā jomā piemērojamajiem ES tiesību aktiem. Visbeidzot, tekstā kā daļa no kompromisa tika iekļauts arī alternatīvs sankcijas vai neformāla stimula veids, proti, tas, ka dalībvalstis publicē to uzņēmumu sarakstu, kuri ir sasnieguši direktīvā noteiktos kvantitatīvos mērķus.

G. Pārskatīšana (13. pants)

25. Savā nostājā Parlaments paredzēja skaidri formulēt iespēju Komisijai ierosināt direktīvas darbības jomas pārskatīšanu, lai iekļautu Eiropas iestādes un struktūras, biržā nekotētus uzņēmumus, sankcijas un apturēšanas klauzulu. Padome atbalstīja vispārīgāku formulējumu, paturot prātā, ka Komisijai jebkurā gadījumā ir iniciatīvas tiesības, lemjot par turpmākiem priekšlikumiem, ar kuriem pārskata vai papildina direktīvu. Kompromisa tekstā Komisija tiek aicināta savā ziņojumā par 2030. gadu izskatīt direktīvas efektivitāti, iespējamo nepieciešamību vēlāk paplašināt direktīvas darbības jomu, attiecinot to arī uz biržā nekotētiem uzņēmumiem, kas nav MVU, un vienu no apturēšanas klauzulas nosacījumiem, proti, nosacījumu, kura pamatā ir panāktais progress (12. panta 1. punkta a) apakšpunkts). MVU un ES iestādes ir nepārprotami izslēgtas no panta par pārskatīšanu, kā tas ir norādīts panāktajā kompromisā. Tomēr ir pievienots apsvērums par ES iestāžu priekšzīmi, lai ņemtu vērā pašreizējās līdztiesības stratēģijas (12. apsvērums).

H. Tehniskais pielikums

26. Savā nostājā Padome pievienoja tehnisku pielikumu, kurā izklāstīts konkrēts direktoru amata vietu skaits, ko uzskata par nepieciešamu, lai sasniegtu direktīvā procentos izteiktos kvantitatīvos mērķus. Šis pielikums ir iekļauts kompromisa tekstā, par kuru vienojušies abi likumdevēji.

IV. SECINĀJUMS

27. Padomes nostājā ir saglabāti Eiropas Komisijas priekšlikuma galvenie mērķi, un tā pilnībā ievēro kompromisu, kas ar Komisijas atbalstu panākts neoficiālajās sarunās starp Padomi un Eiropas Parlamentu.
28. Likumdevēju panāktais kompromiss tika apstiprināts Eiropas Parlamenta *JURI* komitejas un *FEMM* komitejas priekšsēdētāju 2022. gada 16. jūnija vēstulē. Gaidāms, ka Padome to savlaicīgi pieņems kā nostāju pirmajā lasījumā.